

AVIZ
**referitor la proiectul Legii pentru armonizarea unor dispoziții
din Codul penal și Codul de procedură penală cu Rezoluția
1123(1997) a Consiliului Europei**

Analizând proiectul Legii pentru armonizarea unor dispoziții din Codul penal și Codul de procedură penală cu Rezoluția 1123(1997) a Consiliului Europei, transmis de Secretariatul General al Guvernului cu adresa nr.146 din 25 august 1999,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a din Legea nr.73/1993 și art.48(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele observații și propuneri :

Proiectul cuprinde dispoziții privind abrogarea unor incriminări din Codul penal și introducerea altora noi, precum și modificarea unor dispoziții din Codul de procedură penală ca urmare a reglementărilor propuse în ce privește Codul penal. Prin conținutul său, proiectul are caracterul unei legi organice, potrivit art.72 alin.(3) lit.f din Constituție.

I. Observație preliminară

1. Proiectul se preocupă de abrogarea unor texte din Codul penal care prevăd infracțiuni, de incriminarea ca infracțiuni a altor fapte și de stabilirea normelor procedurale ce decurg din intervenția legislativă în ce privește Codul penal. Remarcăm că o dată cu acest proiect au fost trimise spre avizare proiecte ample de modificare și completare atât a Codului penal, cât și a Codului de procedură penală. Deși nu este obișnuit ca modificările și completările unei legi sau unui cod să se facă prin promovarea unor proiecte paralele și deși procesul armonizării legislației cu reglementările comunitare se desfășoară de mai mulți ani și va continua, desigur, și după adoptarea acestui proiect, credem că în acest caz un proiect separat abordând o problemă mai deosebită, care a fost și este încă în atenția unor foruri europene se justifică, urmând ca, după adoptarea lui, soluțiile

să fie integrate proiectelor ample de modificare și completare a Codului penal și a Codului de procedură penală.

II. Observații privind fondul reglementării

Pe fond, unele reglementări din proiect, referitoare la Codul penal, exced, în cadrul armonizării, Rezoluția 1123(1997) a Consiliului European, iar altele cuprind soluții cel puțin discutabile.

1. La nivelul anului 1997, rezoluția menționată a apreciat că unele dispoziții din Codul penal în vigoare **sunt inacceptabile** deoarece pun în mod grav în cauză exercițiul libertăților fundamentale, în special art.200 privind actele homosexuale și articolele 205, 206, 238 și 239 din Codul penal, referitoare la insultă și defăimare care constituie mai ales o atingere a libertății presei. Prin urmare, dispozițiile vizate trebuiau revăzute și aduse la un nivel normativ acceptabil.

În ce privește art.200 C.pen. privind relațiile sexuale între persoane de același sex, proiectul îl abrogă, tratând relațiile sexuale de orice natură, deci și cele homosexuale, în același fel cu relațiile heterosexuale, în cadrul infracțiunii de viol. Suntem de acord ca relațiile homosexuale să **fie tolerate** și chiar nepedepsite, dar aceasta nu înseamnă că ele devin legale și că trebuie reglementate la fel cu relațiile heterosexuale, această abordare contravenind normelor acceptate de morala creștină. Urmând aceeași linie de gândire, proiectul extinde concepția din art.197 C.pen. și la art.198 C.pen. (raportul sexual cu o minoră), textul referindu-se nediferențiat la cele două sexe și încurajând, prin pedeapsa stabilită, săvârșirea acestei infracțiuni. În modificarea art.201 C.pen. (perversiunea sexuală) proiectul operează o schimbare radicală de concepție, scoțând din sfera actelor de perversiune sexuală pe cele săvârșite între persoane de același sex, pe care le consideră totuși acte nefirești în legătură cu viața sexuală. Această viziune întărește concluzia că tratarea în același fel, în art.197, atât a actelor sexuale firești cât și a celor nefirești este greșită.

De asemenea, abrogându-se art.200 C.pen. au fost scoase din conținutul art.201 C.pen. situațiile de agravare a răspunderii penale, deși acestea se mențin în fapt și trebuiau reluate prin dispoziții autonome în art.201 C.pen. Potrivit proiectului, perversiunile sexuale devin **de preferat**, în raport cu reglementarea relațiilor sexuale firești, în cadrul violului în art.197 C.pen., deși rezoluția nu recomandă o astfel de orientare legiuitorului.

În consecință, art.197 C.pen. nu trebuie modificat, cu excepția abrogării alin.5. Textul ar trebui să fie urmat de un nou articol, art.197¹ cu următorul conținut:

"Violul săvârșit de femeie **Art.197¹.** În condițiile și cu pedepsele prevăzute în art.197 se pedepsește și violul săvârșit de femeie asupra unui bărbat".

Articolul 198 C.pen. (raportul sexual cu o minoră) nu este necesar a fi modificat având propria lui semnificație în contextul reglementării privind relațiile sexuale firești, ca și art.199 (seducția) de altfel. În acest fel, se poate considera că art.197, 197¹, 198 și 199 C.pen. epuizează problematica penală referitoare la relațiile sexuale firești.

În ceea ce privește relațiile sexuale nefirești, atât între persoane de același sex, cât și între persoane de sex diferit, urmează ca, în acord cu rezoluția menționată a Consiliului Europei, să fie abrogat art.200 C.pen.(relații sexuale între persoane de același sex), înțelegându-se că legea penală le poate tolera, fără a le conferi însă o legitimare legală, socială sau morală expresă, printr-o asimilare nejustificată cu cele firești.

Pe cale de consecință, sub denumirea de **perversiuni sexuale**, articolul 201 C.pen. ar trebui să sancționeze relațiile sexuale nefirești, de orice natură, fie între personaje de același sex, fie între persoane de sex diferit, dacă sunt obținute prin constrângerea partenerului. Textul ar trebui să prevadă ca o ipoteză de agravare a răspunderii, situațiile din alin.2 și 3 ale art.197, (dacă victima este o persoană în vârstă sub 14 ani, prezumându-se că acesta n-ar putea exprima un consimțământ valabil, precum și în cazul în care fapta a avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei), agravări care pot fi realizate printr-o trimitere a textului la dispozițiile alin.3 din art.197 C. pen. În acest sens, ar putea fi examinată următoarea reformulare a art.201 C. pen.:

"Actele de perversiune sexuală Art.201. Actele de perversiune sexuală săvârșite prin constrângerea unei persoane sau profitând de imposibilitatea ei de a se apăra ori de a-și exprima voința se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani.

Dispozițiile art.197 alin.2 și 3 se aplică în mod corespunzător.

Constituie acte de perversiune sexuală orice acte nefirești în legătură cu viața sexuală săvârșite fie între persoane de sex diferit, fie între persoane de același sex".

2. Prin proiect se propune introducerea unui text nou (art.203¹) privind **infracțiunea de hărțuire sexuală**. Din conținutul infracțiunii lipsește precizarea explicită că fapta se petrece la locul de muncă și că subiectul pasiv al infracțiunii trebuie să aibă calitatea de subaltern sau subordonat al autorului. Precizarea este de esența reglementării, deoarece în principiu o persoană poate abuza de autoritatea sau influența pe care i-o conferă funcția și în afara locului de muncă și, mai ales, față de o persoană care nu deține calitatea de subaltern.

De altfel, în Declarația Consiliului Comunității Europene din 19 decembrie 1991 privind implementarea recomandării Comisiei cu privire la protejarea demnității femeilor și bărbaților **în muncă**, inclusiv a codului de practică pentru combaterea **hărțuirii sexuale**, această faptă este definită ca fiind un comportament nedorit de natură sexuală, sau altă comportare afectând sexual demnitatea femeii sau a bărbatului **în muncă**. Aceasta poate include, spune textul, comportări fizice, verbale sau neverbale care nu sunt bineprimite.

3. În art.IV s-a prevăzut un termen de 30 de zile pentru intrarea în vigoare a legii. Un astfel de termen este lipsit de logică într-un proiect de lege care prevede încriminări, el echivalând cu o invitare la săvârșirea acelor infracțiuni în acel interval de timp, fără ca dispozițiile privind răspunderea penală să funcționeze. Prin urmare, acest termen trebuie eliminat din text, urmând ca legea să intre în vigoare pe data publicării ei în Monitorul Oficial al României.

PREȘEDINTE

Valer Dornean
Valer DORNEAN

București

Nr. 923

8. Sept 99
4